Startnotitie cultuurbeleid gemeente Valkenswaard

De cultuurminnende Valkenswaardenaar is zo op het oog, door de bank genomen, een gelukkig mens. Hij heeft er in elk geval reden toe. Aan zijn liefde voor muziek, theater, beeldende kunst of lokale cultuurhistorie wordt in aanzienlijke mate en met de regelmaat van de klok geappelleerd. Koren, harmonieën, theatergezelschappen, orkesten, bands, musea en culturele initiatieven als het Vogelverschrikkerfestival, beeldhouwerssymposium De Stenen Poort, LandArt en het Bloemencorso bevestigen het heersende beeld van de culturele rijkdom van Valkenswaard.

Bij de gemeentelijke overheid berust de verantwoordelijkheid om aan al deze initiatieven een bedding te bieden in de vorm van een deugdelijk cultuurbeleid. In september 2004 werd de nota Beeldende Kunst en Vormgeving vastgesteld, terwijl al in september 1998 de nota Kunst- en Cultuurbeleid het levenslicht zag. Hoog tijd dus voor een actualisatie. Deze startnotitie beoogt daartoe een aanzet te geven.

Een beperkende opmerking vooraf: erfgoed, monumenten en archeologie worden uitgesloten van het te ontwikkelen cultuurbeleid vanwege het feit dat die onderwerpen al 'gevat' worden in beleidsnota's die in ontwikkeling c.q. recent gereedgekomen zijn.

De stand van zaken - budgettair

Er zijn 'vaste' budgetten beschikbaar voor het Centrum voor Muziek en Dans (CMD), Cultuurcentrum De Hofnar, Bibliotheek de Kempen en volksuniversiteit De Draaikolk. Daarnaast is sprake van de volgende cultuurgerelateerde budgetten:

- *Amateurkunst.* Het gaat hier vooral om structurele subsidies voor koren, toneelverenigingen, fanfare, harmonieën en wat dies meer zij. Daarvoor is een bedrag beschikbaar van circa € 44.000,-.
- *Podiumkunst.* Dit budget betreft het Cultuurfonds, waarvoor jaarlijks een budget beschikbaar is van € 17.125,-.
- *Beeldende kunst.* Dit budget (jaarlijks € 10.000,-) wordt vooral besteed aan het onderhoud van beeldende kunst, onder meer aan de hand van onderhoudsplanningen van Klooster & Beeld.
- *Musea:* een budget van € 92.670,- ten behoeve van structurele subsidies aan de heemkundekring, gilden, het Valkerij en Sigarenmakerij Museum en het Nederlands Steendrukmuseum.
- *Terugkerende culturele evenementen:* Aan de Stichting Bloemencorso Valkenswaard wordt een jaarlijkse subsidie verstrekt. Voor 2011 is die subsidie bepaald op € 29.590,-. Eveneens worden structurele subsidies verstrekt aan De Stenen Poort (tweejaarlijks € 5000,- in het exploitatietekort voor het beeldhouwerssymposium) en Platform De Notenbalk (jaarlijks € 5000,- in het exploitatietekort voor Val-val-d'rie). Verder zijn, analoog aan de twee hierboven genoemde subsidies, voorstellen in voorbereiding om structurele subsidies te gaan verstrekken aan het Internationaal Vogelverschrikkerfestival (tweejaarlijks € 5000,- in het exploitatietekort met ingang

van 2013) en de Stichting LandArt Initiatief (idem met ingang van 2012).

Ten slotte is er nog de bestemmingsreserve beeldende kunst, waaruit enkele grotere projecten op het terrein van beeldende kunst (kunnen) worden gefinancierd. Deze reserve wordt gevoed door middel van de zogeheten 1%-regeling die stelt dat 1% van de opbrengst van de grondverkopen, deel uitmakend van de bouwgrondexploitatie, aan kunst wordt besteed.
Per 31 december 2010 bedroeg het saldo van de reserve € 56.000,-. Op dat budget drukken momenteel twee projecten voor in totaal (maximaal) € 19.450,-. Daarmee resteert ruim € 36.000,-.

De stand van zaken - inhoudelijk

Uitgaande van bovenstaand overzicht kunnen we inzichtelijk maken welke cultuur- c.q. kunstvormen wel worden ondersteund en welke niet of in mindere mate. Het CMD, cultuurcentrum De Hofnar en de bibliotheek spreken wat dit betreft voor zich.

- *Podiumkunst:* er worden zowel structurele (post Amateurkunst) als incidentele (Cultuurfonds, onder specifieke voorwaarden) subsidies verstrekt aan zang-, muziek- en toneelgezelschappen en specifieke activiteiten op dat terrein.
- *Beeldende kunst:* er is een structureel budget voor onderhoud aan kunstwerken en er zijn structurele subsidies voor het Steendrukmuseum en specifieke evenementen op het gebied van beeldende kunst (Stenen Poort en LandArt). Verder is ook de Bestemmingsreserve Beeldende Kunst beschikbaar.
  Een aparte plaats wordt ingenomen door het Vogelverschrikkerfestival. Dat is bij uitstek multidisciplinair. Zowel podiumkunsten als beeldende kunst worden daar over het voetlicht gebracht.
- *Heemkunde, gilden en cultuurhistorie* worden ‘bediend’ middels structurele subsidies onder de post ‘Musea’.

Leemten in (ondersteuning van) het culturele palet

Enkele disciplines – literatuur, schilder- en tekenkunst, design, fotografie – lijken wat ondervertegenwoordigd te zijn waar het gaat om (financiële) ondersteuning. Niet zozeer omdat zij expliciet zouden worden uitgesloten, want dat is allerminst het geval, als wel omdat zij in mindere mate en wellicht ook minder ‘prominent’ worden beoefend. In elk geval treden zij aanmerkelijk bescheidener aan het licht dan andere kunstvormen zoals hierboven opgesomd.
Het te ontwikkelen cultuurbeleid dient zodanig van opzet en inhoud te zijn, dat ook initiatieven op de nu nog onderbelichte kunstvormen een vruchtbare voedingsbodem vinden. Aanknopingspunten daarvoor zijn te vinden in met name de nota Beeldende Kunst en Vormgeving uit 2004.

Aanbevelingen en vragen

1. Het formuleren van heldere uitgangspunten voor een cultuurbeleid dat recht doet aan diversiteit en kwaliteitsstreven. Het beleid bevat impulsen voor het bestaande culturele palet, maar biedt tegelijkertijd ruimte aan nieuwe initiatieven.

2. Het cultuurbeleid is geen los, op zichzelf staand beleid. Het haakt aan bij het coalitieprogramma, de Toekomstvisie en aanpalende beleidsterreinen zoals het Evenementenbeleid.

3. Het is van belang het ambitieniveau te bepalen, de bestaande subsidiëringssystematiek onder de loep te nemen en op basis daarvan uitspraken te doen over intensivering, versobering dan wel consolidatie van de ondersteuning van kunst en cultuur en het lokale artistieke en culturele veld.

Bovenstaande aanbevelingen laten zich vertalen in drie cruciale vragen:

1. Kiest de raad ervoor de cultuuruitgaven te verhogen, te verlagen of te handhaven op het huidige niveau?

2. Kiest de raad ervoor om de cultuurondersteuning in inhoudelijk opzicht bij het oude te laten of ziet hij meerwaarde in het opwaarderen en stimuleren van de kunstvormen die nu nog 'achterblijven'?

3. Komt de steun aan die laatste kunstvormen bovenop de steun die momenteel aan de cultuursector wordt verleend of gaat hij ten koste van de al gesteunde kunstvormen?

Vervolgtraject

Raadsleden kunnen hun visie, op- en aanmerkingen en suggesties kwijt bij Lex Janssen, team Zorg, Welzijn en Onderwijs. Dat kan (bij voorkeur) per e-mail: lex.janssen@valkenswaard.nl maar ook via de telefoon, tel. 040-2083415.